

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar.) — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Kaj pomeni potovanje Slovanov v Rim.

Velikanski dogodki vršijo se vpricho nas. Zapadni narodi zgubljajo s trdnim verskim prepričanjem nekdanjo merodajno veljavo, silo in krepost. Prepuščeni so ognju neverse kulture, da po britkih skušnjah zopet hitijo k Bogu nazaj. Na izhodu in jugu peša mohamedanska vera in njeni privrženci se trudijo zastopj ohraniti stotine staro moč in gorečnost. V Evropi propada luteranstvo in leze v popolno brezverstvo, a v jutrovih deželah kaže razkolništvo, da je nezmožno narodom in njihovim potrebam in napredku ustrezati. No, in v tem hipu se oglasi ob priliki godovanja sv. Cirila in Metoda, dasi globoko ponižani glavari sv. katoliške Cerkve, naslednik Galilejskega ribiča, namestnik Sina božjega, rimski papež Leon XIII. in pokliče Slovane na delo, in s tem na pozorišče vsesvetne zgodovine!

Slovani smo v verskem oziru razklani, razdrobljeni: zapadni smo zvečinoma katoličani, južni so deloma mohamedani, deloma pa z ogromnejšo večino razkolniki, ker jih je greška zvičajnost bila odcepila od središča vse edinosti in izneverila rimskemu papežu. Ogromna večina, okolo 60 milijonov ruskih Slovanov, je v razkolništvu: imajo z nami vred pravo vero, zakramente, mešnike in škofo, le naslednika sv. Petra ne spoznavajo v rimskem papežu. Z zapeljivci Grki vred jih na škodo slovanstvu navdaja nesrečen srd in sovražstvo do katoliških svojih bratov.

Slovesni klic, preimenitni poziv rimskega papeža so toraj najprvle ubogali katoliški Slovani: Poljaki, Čehi, Slovaki, Rusini, Hrvati, Bolgari in mi ob robih slovanstva na mejah italijanskih stanujoči Slovenci! Klic božji v pozivu namestnika Kristusovega spoznavši privrelo jih je okolo 1500 v Rim, da se sv. očetu dostojno zahvalijo za proslavljenje svojih apostolov sv. Cirila in Metoda, ob enem pa še izrazijo svojo verno udanost do rimske stolice. V imenu vseh govoril je veleslavni škof Juraj Strosmajer, ko so vsi bili zbrani okolo papeževega prestola v Klementovi dvorani Vati-

kanske palače dne 5. julija t. l. Leon XIII. so odgovorili v preimenitnej besedi, s katero so slovesno naznanjali in poudarjali visoki pomen potovanja Slovanov v Rim. Rekli so:

„Ljubljeni sinovje! Vas, želno pričakovane, objema dnes Rim, glavno mesto katoliškega sveta. Naše očetovsko srce se veseli in raduje, da ste v tako obilnem številu došli. Kakor nekda sv. Pavel zastran Tita, jednako smemo dnes Mi reči: Bog nas je potolažil z Vašim prihodom. Od začetka Našega papeževanja sem gledamo Cerkvo pri bližnjih narodih vsled mnogovrstnih uzrokov v hudih stiskah, kar Nam vedno nanaša velike britkosti. Zato smo obrnoli svoje oči na izhod. Morebite je ondi še kaj iz preteklosti tolažljivega, za bodočnost kaj upati? Sedaj pak vidimo, da je dobrotni Bog uže denešnji den velik del one tolažbe Nam podaril, katero smo iskali. Kajti jasna Nam je, ljubljene sinovje, Vaša namera, pobožnost in vera, ki Vas je semkaj združene pripeljala, da v Našej nisokosti počastite visokost apostolske stolice. Tukaj se pojavlja ne samo izvrstno dobra volja Vsakega izmed Vas, ampak tudi razvida se čudovita in božja edinstvo cerkvena, o katerej si Ti, čestiti brat (škof Strosmajer), zgovorne toliko resničneje povedal. Kajti Jezus Kristus je bratovsko združenje vseh ljudij s svojo krvjo pridobil in završil. Vsi, ki v njega verujejo, bi naj bili le ena rodbina, ena Cerkva, zjedineni v jedinstvo, kakor sta Oča in Sin zjedineni.

V obvarovanje ovega zjedinenja ustanovil je Sin božji papeško prvostolovanje in izročil apostolov knezu, sv. Petru ter naročil, da se prenese na njegove naslednike, rimske papeže, to pa zato, da se po združenih udih življenje milosti pretaka in vse verne, celo Cerkvo navdaja. Dobroto ovega duševnega življenja in vzveličanja, sta Vam, ljubljene sinovje, zraven Boga donesla Vaša apostola sv. Ciril in Metod.“

Konec od besede do besede dostavimo prihodnjič! Tukaj omenimo le, da so papež na dalje razlagali zasluge sv. apostolov Cirila in Metoda

za Slovane pa tudi za katoliško Cerkvo, s čije vidnimi poglavarji, rimskimi papeži, sta vedno zedinjena bila. Potem izražajo sv. Oča veselo upanje, da se razkolniki, zlasti mogočni ruski Slovani, zedinijo s katoliško Cerkvo ter potem uspešno uplivajo in delajo na pokristijanjenje narodov; kajti pravijo Leon XIII.: po božjih sklepih je Slovanom posebna in velika naloga odkazana!

Sklenoli so govor tako: „ljubljeni sinovje, vračajte se srečno na svoj dom. Povejte svojim bratom, kar ste v Rimu videli in slišali. Pričajte jim, kako Mi blage in velike narode slovanskega imena očetovski ljubimo ter pristrčno želimo, da bi vsi katoliške Cerkvi goreče in neomahljivo zvesti ostajali in da se nobeden nebi pozgubil iz ladije, o katerej Vaš sv. Jeronim pravi: kdor ni v tej ladiji, ta utone v vesoljnem potopu. Donesite jim tudi Naš apostolski blagoslov, katerega Vam vsem polni ljubezni v Gospodu podelimo!“

Gospodarske stvari.

Vejevje sadunosnim drevesom kaže izrezovati.

II. Pri drevesih, katerih krone se po redu trebijo, so veje od spodnjega konca do vršiča lepo s kratkimi rodovitnimi vejicami obraščene, ker imajo vsi deli in popki potrebne svetlobe zadosti. Pri takih drevesih je razmera ugodna med sprejetimi in podelanimi redivnimi tvarinami; zato se pa nastavljeni sad tudi bolje redi in do večje popolnosti doraste. Obrodijo toraj več in boljšega sadu. Ker se po trebljenji vej ugodna razmera med sprejemanjem in podelovanjem redivnih tvarin vzdržuje, so taka drevesa tudi bolj zdrava od onih, ktera od leta do leta manj popolnih listov napravljajo.

Če se pa hoče pravi namen doseči, tako je potrebno, da se to delo tudi umno in zastopno opravi. Treba je najprej znati in razsoditi, ktere veje da so odveč in tedaj razvitku in rasti drevesa škodljive. To bode pa zopet le oni prav razsoditi vedel, ki naravo in sorto drevesa dotičnega dobro spozna; kajti nektera sadna drevesa narejajo bolj redke druge bolj goste veje in vendar je treba, da se prva in druga po pravilih vravnava.

Ko bi se preveč vej porezalo in se tako bolj redka in morda prerodka krona napravila, tako drevo bi zbolelo. Pri drevesih z umetno narejeno krono se o tem vsakdo lahko do jasna prepriča, kako malo se sme proti naturi drevesa kaj delati. Na to se še vse premalo porajta zlasti pri drevesih. Marsiktero prithčno drevo bi dosti bolj zdravo in krepko bilo, več in boljšega sadu rodilo in več let živelo, ako bi daljava njegovih vej med seboj njegovej naravi bolj primerna bila. Sicer je res, da se vsaka rastlina da do neke

stopnje proti svojej naravi v kako reč prisiliti in primorati; v nekterih rečeh pa se trdovratno zoperstavlja.

Krone trebiti moramo o pravem času, rane pa s katranovcem zamazati.

Kako sir hranjevati.

Kako se sir zdrav in dober v kleti hrani, to mora pred vsemi drugimi biti umnemu sirarju znano. Slabo hranjevan sir ni lep in vabljev za pogled. Vsakokrat se mora sir, kolikor ga je, obrniti, brž ko je gornja stran se posušila. Nikdar bi se ne smel vlažen sir na klop položiti. Na to se pest soli na sir potrosi in če se je po zračni vlagi raztopila, se sir s ščetjo dobro drgne in snaži. Drugi dan bi v dobri kleti imela gornja stran suha biti, na kar se isto ravnanje s sirom ponovi. Da se v topli kleti vrenje nekoliko vmiri, se daje siru nekoliko več soli in se od časa do časa prevzdigne, da se stran, na kateri sir leži, posuši in ohladi. Da se bele maroge, ktere se na sirih včasih pokažeja in svoj izvir večidel v nemarnem ravnanji imajo, na siru ne narejajo, se siri nikdar ne smejo obračati, dokler niso popolnoma suhi in dokler jih sirar ni do dobrega otrl. Če se pa maroge že nastale, se morajo pregnati in sicer s tem, da se siri s krpo suknja močno terejo in če potrebno, s soljo ribajo.

Proti driski pri teletih. Posebno dobri pomoček pri teletih se da napraviti iz sledečih tvarin: 1 del ogljenokisle magnezije, 2 dela po dva-percentne karbolove kisline v vodi raztopljene in 5 delov čiste vode. Od tega se daje bolenemu teletu po jedne žlici na dan. Tvarino dobimo v apoteki.

Ktere kokoši so najboljše jajčne nesivke. Laška kokoš nese vsako leto po 180—200 jajc. Tudi prenaša naše podnebje prav lahko in je ni težko vzrediti. Pri Španjski kokoši se sme gotovo na 220 jajc vsako leto pričakovati. Žal in škoda, da je to kokošje pleme bolj rahlega telesa. Pa pri navadnem mrazu v naših krajih jim lahko greben ozebe, po čemur potem bolehajo in le malo ali nič ne nesó. Vrh tega je tudi njihovo meso bolj začrnelo in nič kaj okusno.

Kurje bolezni. Tako imenovane apneničaste kure se pri perutnini pogosto najdejo. Ta nalezljiva bolezen ni nič druga ko garje ali grinte. Če kokoš nič ne nese, pri tem pa še vedno težja prihaja, je temu vzrok bolezen v jajčniku. Temu ni lahko pomoči. Nož pod vrat je najboljše zdravilo.

Zoper medeno roso. Medena rosa posebno vrtno rože ali šipke rada napada in tako rast in cvet ugonobi. Proti ti nadlogi se s pridom rabi solna voda, s ktero se morajo zjutraj in zvečer rože škropiti. 2—3 grami soli v 1 litru vode se raztopijo in s to raztopljivo listje rožno in vejice škropijo. V št rih dneh je medena rosa pregnana. Skusiti kaže.

Kdaj jagode presajati. Rudeče jagode morajo meseca avgusta ali začetek septembra presajati. Za to se izberejo močne in dobro okorenjene rastlike, ki imajo lepe, zdrave vitice. One vitice, ki so najprej vzrastle, se pri presajanju ne smejo porezati. Jagode se sade v grede, ki so bile dobro z govejim gnojem pregnojene in globoko prekopane kakih 44 centimetrov rastlina od rastline. Pred zimo se morajo grede na 4—5 centimetrov debelo s kratkim gnojem potrositi. Tako zasajene jagode rodijo že prihodnjo spomlad obilno in debele sadeže in se smejo 3 leta na gredi rasti pustiti.

Žaganje kot nastelj ohrani živinsko stajo, ker vse mokre živinske izločke rado posrka, suho in ravno za tega del prav dobro za nastiljanje. Kar se njegove gnojivne vrednosti tiče, je vendar žaganje dosti manj vredno, ko slama. Vendar pa se more nastiljanje z njim živo priporočati tam, kjer slame primanjkuje ali kjer se slama za višjo ceno nekam drugam porabi da.

Dolenjskim vinogradarjem na Kranjskem sedaj marljivo razlaga nevarnost pretečo po trtni uši g. Anton Ogulin. Ob enem skuša v imenu kmetijske družbe kranjske osnovati s pomočjo županov odbore, ki bodo nadzirali vinograde, da se trtna uš ne razširi. Pri nas pa nič ne čujemo, kaj mislijo storiti s trtno ušjo v Brežiškem okraju.

Sejmi na Koroškem 25. julija v Strassburgu, v Saksenburgu, v Rajhenfelsu, 26. jul. v Kotaričah, 28. jul. v Gradišči.

Dopisi.

Iz Podjunske doline na Koroškem. („Slov. Gospodar“ — strela — novi knezoškof.) Za Slovence na Koroškem je bilo pač silno potreba, da so nekateri blagi rodoljubi na nje pomislili, ter jim več iztisov „Slov. Gospodarja“ naročili. Z veseljem segajo sedaj po poslanih listih. Bog daj, da bi čitanje teknilo k oživiljenju naroda. Blagim rodoljubom pa prav prisrčno zahvalo! — 8. t. m. je v Dobreževo pohištvo v Šetarovesi strela vdarila; tesač, ki je streho popravljal, se po slapu zmočen začne valjati doli po strehi, pa k sreči se zavalil za prislonjeno lestvo, tako, da se mu ni zgodilo nič kaj hudega. Tudi je vihar taisti dan več stuhov podrl. Druge škode, hvala Bogu, ni napravil. — Naš novi knez in škof Peter so izdali svoj prvi pastirski list, v katerem pozdravljajo svoje verne z besedami: „Mir vam bodi!“ List ima 3 dele; v prvem voščijo mir vsakemu človeku, v drugem vsakej hiši, in v tretjem celem škofiji, Nemcem in Slovencem. Bog daj, da bi novi višji pastir tako očetovsko skrbeli za nas zapuščene Slovence, kakor rajni knezoškof Valentin.

—m—

Iz Ptujja. Dne 28. jun. imela je skupščina veliko posestnikov zopet dopolnilno volitev, ker je vsled zavrtnih tožbe ptujskih liberalcev onokrat v

okrajni zastop izbrani velečislani okrajni sodnik g. L. več ali manje bil primoran poverjeni mandat odložiti. Kdor ne vé, kako težko je kmetu silno delo doma pustiti, ne more mu skoro zameriti, če ob pravem trenutku ne dospe na volišče; itak moramo zopet naglasiti, naj se v bodoče nikdo ne izgovarja, jaz sem moral takrat to ali to storiti, ko sem se z doma podal in za tega del sem se zanesel, ali pa: jaz pa zato in zato nisem mogel priti. Volitve v okrajni zastop so že zato velevažne, ker gre tu za denar celega okraja. V siromašnih letih, kakor njih zaporedoma imamo, bogme ni šala plačevati blizu 36.000 fl. okrajne doklade, pa razve onesrečenega Borlskega mosta, na kojem še dve tretjini dolga, skoro nikjer ničesar ni videti. Pa temu ni se čuditi, če se pomisli, v katerih rokah bil je okrajni zastop čez polnih 12 let; od lanskega leta sem pa še ni mogla vsa gnijolota odstraniti. Na srečo, da smo si pridobili, sicer še ne jako, pa itak zanesljivo večino 21 glasov. Bilo nas je v početku 25, ali na gorko našo žalost umrl nam je blagi g. dr. Škrabar, 3 pa so se izneverili. Toda tolažimo se, saj vemo, da je med 12 učenci našega Gospoda tudi bil en Judež Iškarijot; pa tudi to vemo, da se tudi ta v kratkem po tem sam na vrbači obesil. Videti večino okrajnega zastopa v okrajnih rokah in na čelu značajnega moža, kojega spraviti s poti pravice in pravičnosti nikakor ni mogoče; to je ona ljuta rana, koja ptujске liberalce noč in den peče, njih čemer in jezi, malo da ne zbesnijo. Oh! kako lepo bi bilo, zdihujejo sedaj naši Brezniki in Piski, ko bi liberalci sami bili v okrajnem zastopu, ali ti „safermiljonski klerikalci“ so nam vedno strašno na poti; zato moramo vse žile napeti, da tega ali onega po dobrem ali hudem pridobimo ali odpravimo, posebno zdaj pri dopolnilni volitvi bo zgodna prilika. In res se njim je posrečilo spraviti v zastop Borlskega grofa. Vsled te volitve nameravali so pre liberalci razsvetliti svoja okna, ali ker so doznali, da bo kar tri četrtine mesta ostalo temno in da bo se izbor, proti kojemu je slovenska stranka vložila protest, brž ko ne še prevrgel, so si svečnjake jezno zopet poskrili.

Iz Brežic. (Izlet.) 26. jun. podali smo se učenci vinorejske šole pod vodstvom g. Keca, našega vrlega učitelja, s poštnim vlakom na izlet v brežko okolico. V Brežice smo večer ob 7. uri došli in tamkaj prenočili. V pondeljek v jutro napotili smo se v Staro vas, ki je od Brežic kaki dve uri oddaljena. V Stari vasi smo v krčmo g. Valon-a šli, kateri nas je s svojim sinom prijazno sprejel in nam dobro postregel. Po obedu vodil nas je mladi g. Valon, kateri je bil na neki kmetijski šoli in zdaj očetu krepko na roko gre pri gospodarstvu, v vinograde, kjer trtna uš gospodarji. Tukaj je zelo žalostno. V sredi vinograda so trsi suhi, med tem, ko še okolo robov vinograda trsje lepo žene in tudi precej grozdja nosi. Uš skušajo s tem zadrževati, da prilivaje posameznim trsom

ogljenčevega žvepleca, vendar je uspeh le majhen, ker se ta mrčes strašno naglo množi in razširja. Tukaj sem došli so tudi 4 gospodje, med njimi tudi g. Žnideršič, deželni poslanec, kterege je upokojeni stotnik g. Bök spremljal. Ti gospodje so nam razlagali, kako mrčes zatirajo in koliko vspeha pri tem imajo. Rekli so tudi, da si ne morejo drugače pomagati, kakor da bodo vinograde s trsjem ameriških plemen zasajali. Vrnili smo se potem nazaj k Valonu, kjer smo si potem večer s petjem krajšali. Tudi napitnice so se vrstile nemške in slovenske. Drugi den pogledali smo še na Bizeljsko, kjer je toča precej veliko škode naredila, ter smo se potem na brežki kolo-dvor odpeljali. V Maribor dospeli smo ob 7. uri zvečer. Na to priklenem pa še zahvalo, v imenu vseh sošolcev. Pristrčno zahvalo izrekam brežkima gospodoma Žnideršiču in Böku, da sta nam čast skazala se z nami pečati, v drugo pa posebno gospodoma Valon, za gostoljuben sprejem in izvanredno dobro postrežbo.

V. K.

učenec III. razreda vinorejske šole.

Od sv. Jungtje na Pohorji. (Toča.) V četrtem 7. t. m. zvečer ob 6. pridere doli iz nad Vitanjske planine huda ura, ter nam gorjanska žitna polja, ozimino in jarino in v znožji gorice, da se krasniših misliti ne da, in vse v kratkih minutah popolnem uniči. Debela ni bila, pa gosto je brila toča z grozovito silo. Vsi južnopohorski hribi bili so bela pena. Čisto vničeni so to stran kraji: Sv. Kunigunda, Gorenje, Črešnova, Lokva, Boharina, Padežki vrh, Zlakova do Zrečkega polja in sv. Barbare, spodnji Resnik, Skomarje, nekoliko menj: viši Resnik, Planina, Koroška ves, Bezovjo, Kovački vrh, Božje. Zdaj pojdemo ozimino in jarine za nastelj kositi, ajdo bi sejali pa semena nimamo. Za prvo silo smo si bili od predlanske grozovite enake nesreče oddehnili in spet je tu nova britkost. To je naših gruntov veliki čisti dohodek. Naj-nevarniši čas je še pred nami. Pa obupali nikakor ne bomo. On, ki dopusti rano vsekati, jo bo vedel tudi zaceliti, in toliko hladiti, da bo prenesti.

Iz Slov. Bistrice. (Toča.) Dne 7. jul. ob 1/2 6 uri zvečer imeli smo tukaj nevaradno hudo nevihto. Nebo se je hipoma otemnilo in v par minutah se je vsula toča — kar suha, debela kot orehi. Po toči pa ploha gosta, kakor bi se bil oblak vtrgal. Vinske gorice v Šmicbergu in Ritoznoji so popolnem uničene. V slavnem Brandnerji štrle goli trsi kvišku, od daleč se vidi jo vinogradi čisto rujavi, kajti trs nima zelenja več in kar vidiš, to je gola zemlja. Menj poškodovane so tudi občine Visovlje, Nova gora, Juršna vas, Toriška ves, Tinje, Gabrnik, gorenja in dolenja Poljskava i. t. d. — Po nekaterih občinah je nevihta drevesa izruvala, pri Pragenskem so bili močni vrtinci, ki so senene voze kar pokoncema preobračali, da so potem kolesa molela kvišku. Na Klopcah je vihar prevrnil voz

naložen z dvema polovnjakoma vina. Mej Pragenskim in Račjem je vsled hude ure moral baje ustaviti se celo železniški vlak, kajti vrglo je celo en vagon iz tira. Tičev je vsled toče mnogo ubitih. Tudi otroka na polji pozabljenega je toča poškodovala tako zelo, da bo menda umrl. Škoda je jako velika in posestniki hodijo denes s povešenimi glavami okolo, marsikomu je toča vzela zadnje upanje, bodočnost kaže le — beraško palico. Slov. Narod.

Od Mure. („Tagespost“) je Cerkvi in našej narodnosti sovražen časnik, ki izhaja v Gradci. Totemu listu piše nekdo iz Radgone, da priljubljeni in občespoštovani učitelj na realki v Ljutomeru ni skušnje delal iz nemščine, da je toraj „nevaren“ za tamošnje Nemce! Kolikor je nam znano, je ravno na robe. Po odhodu g. Lapajnetta je g. Kryl, rodом severni Slovan, namenil še le napraviti skušnjo iz slovenščine, samo da bi zamogel prositi za takrat izprazneno službo nadučitelja v Ljutomeru. Tako so ljudje znali praviti. Toda, menda se ni hotel „degradirati“, če ravno je nadučiteljska služba boljša od one na realki, ki je po „Tagesposti“ plačevana z „nemškim“ denarjem. Sicer pa v njegovej šoli nemščina ni v „nevarnosti“, ker slovenskim otrokom mora predmete razlagati v nemškem jeziku, a tega bi ne mogel in ne smel, ko bi ne bil napravil skušnje iz nemščine. Slovenščine se je marljivi gospod sam naučil. Kaj bi npr. Nemci na Dunaji rekli, ko bi njihove otroke učitelj podučeval s pomočjo slovenskega jezika? Le po naših šolah je tako na robe svet. Pokojni dr. Gottweis je za Ljutomer in njegovo premoženje storil veliko dobrega. Ljutomeri bi to znali bolj na drobno razložiti. Med ostalim je napravil ustanovo za nekšno gospodarsko šolo. Ker so pa takšni zavod oživili v Gradci in pozneje v Mariboru, zatoraj so v Ljutomeru napravili šolo, ki bi gospodarstvenej bila vsaj nekako podobna. To so pa o svojem času bile realke. V Ljutomeru se je ove vrste šola začela (če se ne motim) leta 1862. Iz tote ustanove zaslužnega Gottweisa se plačuje učitelj na realki. Pokojni dobrotnik ni mislil, kakšni ljudje bodo sodili o „narodnosti“ denarja, ki si ga je bil med Slovenci skupil Slovincem pravičen mož. Ko bi naš materski jezik tako spoštoval, kakor žali Bog nekteri po-sili-nemci, po tem bi svojemu sinčeku na grobišču v Cezanjevcih ne dal napraviti slovenskega nadpisa z besedami: „Tukaj moj Friček spi“ itd. Kaj toraj kvasi Radgonski dopisnik v „Tagesposti“? — Drugemu „Tagespostinemu“ dopisniku iz „Ljutomera“ je pa deželni poslanec, g. Kukovec, trn v peti. No, zakaj neki? Zavoljo tega, ker se je pridružil slovenskim romarjem v Rim. Totemu je že v „Gosp.“ str. 211 odgovoril nek ljutomerski dopisnik. Tukaj si upamo trditi, da „Tagespostin“ poročevalec ne prebiva v Ljutomeru. Če se pa motimo, ga vsaj hočemo podučiti, da omenjeni gospod ni poslanec tudi za ormožki okraj, kakor

„Tgspst.“ pravi, ampak samo za ljutomerski in gornjeradgowski. Omenjena dva dopisa pa zopet spričujeta o resnici, da je človek, ki ga „Tgspst.“ blati, — pravi poštenjak. Zatoraj bomo tudi prav dali nekemu, ki je nedavno rekel, da bi ga bilo sram, ko bi ga hvalili takšni časniki, kakor je „Tagespost“, „Marburger“ in „Cillier Zeitung.“

M. K.

Iz Ormoškega okraja. Dne 2. junija je imelo učiteljsko društvo mesečno zborovanje v Središči. Po prav izvrstnih v našo stroko spadajočih predavanjih je zahteval predsednik društva g. Feliks Majcen, da bi mu pritrdili k resoluciji, ktero je v našem imenu uže odposlal nemčurskemu graškemu „Lehrerbund-u“. V tej resoluciji je g. Majcen „v imenu ormoškega učiteljskega društva“ pritrdil in pristopil peticiji graškega Lehrerbunda — „zoper“ Lienbacherjev predlog o polajšbah 8-letnega šolanja. Navzoči učitelji smo bili čez to samovoljno ravnanje predsednikovo jako iznenadeni in ko je g. Majcen na to dal za to resolucijo glasovati, so mu pritrdili le mlajši učitelji, akopram niti pravega pojma nimajo o dotičnem predlogu. Pravijo, da je g. Lienbacher zoper 8letno šolanje vseskozi; to pa ni res. G. Lienbacher želi, naj bi se na kmetih tistim staršem, ki so 6 let deco uspešno v šolo pošiljali, dovolilo 7. in 8. šolsko leto nadomestiti dajati s pošiljanjem otrok v nadaljevalno šolo. To je razmeram na deželi popolnem primerno. To so starejši učitelji tudi spoznali in zato niso resoluciji pritrdili. G. Majcen se je na to pogrozil, da bo vse tiste učitelje, ki so zoper njegov predlog v „Pädagog. Zeitschrift“ kot apostole 6letnega šolskega obiskovanja zdelal. Zoper takšno ravnanje protestujemo. Dobro vemo, da je ta resolucija le skuha ptujskega inšpetorja Rannerja in ormoškega „Konjeslava“. Od g. Majcena nismo nikoli dosti takta pričakovali in si bomo prihodnjič za predsednika našega društva izkušenega moža izvolili, ki ne bo plesal, kakor mu „Konjeslav“ in Ranner godita in ki tudi v naše delovanje protinarodne politike vtikal ne bo. Pozora je treba pri bližajoči se volitvi v tukajšnji okrajni šolski svet, da dobimo zopet narodnega učitelja kot zastopnika. Od neke znane strani se za dva nemškutarja g. Košarja in g. Juršo agitira, tedaj pozor! Star učitelj.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Vedno bolj se jasni zavoljo tepežov v Pragi, da so jih pozročili nemški liberalci, podpirani od ščuvarskih novin, ki so začele uže Bismarka na pomoč klicati. Ob enem so nemški-liberalni poslanci v Pragi in Dunaji, kder je tudi Schmiderer in Forregger zraven bil, izdali ščuvarske pozive do Nemcev, češ, da so sedaj v nevarnosti od Slovanov Bog vedi kako zobani biti. Nekoliko Nemcev so res tako iznemirili; kajti čujemo, da so nemški turnerji pre-

bravši „poziv“ napali česke delavce in enega z nožem hudo ranili v Reichenbergu, dalje so se v Jaromeru nemški in česki vojaki zaradi tega stepli, naposled so začela mesta Dunaj, Gradec, Celovec, Maribor itd. v občinskih sejah kregati se na praške tepeže in po svetu telegrafirati, kako so si Nemci sedaj v strahu zaradi življenja, in konečno so še nemško-liberalni poslanci sklicali v Purkersdorf pri Dunaji mnogo poslušalcev in strahovito psovali na ministre, Slované itd., da so bili vsi dunajski listi zaplenjeni, ko so poročila donesli. Prav za prav bi imel vladin komisar kričaje v Purkersdorfu razpoditi; no, okrajni glavar tamošnji, liberallec baron Lasser, se je hitro naredil bolenega, odposlani komisar je pa nalašči vlak zamudil uradniki zaplenjajoči liste prišli so čisto prepozno, česki c. k. namestnik Weber ni hotel iti iz kopališča v Prago ljudij mirit, njegov prvi uradnik je skoz prste gledal nemškim dijakom nosečim puntarsko-nemške boje: rudeče-črno-žolte in na trakih letno številko 1848 . . . Vse to je merodajne kroge napotilo v trdnije postopanje: česki c. k. namestnik baron Weber je mahoma dobil odpust in je fml. dr. Kraus na Česko poslan, prvega uradnik plem. Grüner je hipomo odstavljen, tudi liberalni deželni glavar Tirolski baron Fedrigotti je odpravljen; liberalni listi, kedar preveč kričijo, so konfiscirani. Bil je pa uže skrajni čas, da se je začelo rogoviležem tako na prste stopati. — Kranjski deželni šolski svet je sklenil vse šole na Kranjskem kolikor mogoče ponemčiti pa ne bo pomagalo nič, kajti njegovi dnevi so šteti, z novimi volitvami v deželni zbor pa odlenka ovim gospodom za vselej. — Nemški listi poročajo, da hoče iz Savinjske doline 50 rodbin izseliti se v Ameriko. Preden to storijo, naj dobro premislijo, mnogi so pri izseljevanji prišli v roke goljufnim agentom in bili v kratkem vsega oropani in brez pomoči puščeni; sploh pa bi bolje kazalo v bližnjo Bosno iti prej, nego v daljno Ameriko. — Pred Trstom je na morji 9 velikanskih angleških oklopnih. V Spljetu je 80 lahonov napalo Hrvate kričaje: evviva Italia, morte ai Croati, t. j. živela Italija, smrt Hrvatom! Vojaki so morali primarširati mirit. — Hrvatski sabor je razpuščen; kmalu vršijo se volitve. Na Ogerskem je Tiszajeva stranka pridobila 18 glasov; hudo nevarno pa je narastla skrajna levičarska stranka Košutova, ki hoče ogerske dežele popolnem odcepti od nas: stranka šteje uže 90 glasov!

Vnanje države. Nemški cesar, stari Viljelm pride 15. jul. zopet v naše kopališče Gostinjsko v Saleburškem. V Eichstātu so obhajali 700letnico sv. Vilibalda, došlo je mnogo škofov, opatov itd. tje; zunanjim duhovnikom pa je bilo prepovedano pridgati. — Ruski car je ukazal pri vojaštvu stroške za 30 milijonov rubljev zmanjšati. — Turški sultan je Grkom uže izročil mesto Art in Punto, zastran ostale dežele pa se je začel zopet kujati;

Albanci enkrat tepeni od Derviš paše zbirajo se zopet okolo Djakove. — Srbski knez Milan potuje po Nemškem; jeseni bo za srbskega kralja proglašen. — Bolgarski poslanci imajo dnes v Sistovu zbor in se imajo odločiti za ali proti knezu Aleksandru in njegovim nemškim svetnikom. — Italijani se zopet Avstriji laskajo, naj bi jim ta za hrbtom stala, da nebi od Francozov preveč tepeni bili, kajti s Francozi so se sprli zaradi Tunisa. — V severni Afriki so mohamedani sklenoli kristijane, zlasti Francoze, pregnati ali poklati. Našli so dva predrzna voditelja, prvemu je ime Bu-Amena, drugemu Ali-ben Khalifa in grdo razsajata. Francozi streljajo v mesto Sfaks. Ker pa sultan mohamedane podpira in v Tripol vojake pošilja, bati se je večje vojske. — Angleži zavidajo Francozom severno Afriko, jednako tudi Italijani in Španjolci in toraj imajo Francozi same sovražnike okolo sebe, ker jih tudi Bismark črti. — Ranjeni predsednik v severni Ameriki ni umrl.

Za poduk in kratek čas.

Nesrečni dnevi generala Szapary-ja v Bosni.

(Spisal po lastnej skušnji D. Živkov.)

II. Turški Šamac je kake $\frac{1}{2}$ ure dolgo mesto, ima samo eno ulico, ktera se na zahodni strani na levo ukrene. Hiše so vse lesene; samo džemija je zidana, poleg ktere droben visok minaret stoji, podoben bolj dimniku, kakor zvoniku, iz ktere ga hodža večkrat na dan vrne (mohamedance) k molitvi kliče. Na trgu so prodajalnice, visoke lesene bajte, na ulico odprte in kakega $\frac{1}{2}$ metra od zemlje vzvišene. Vse blago je tako razpostavljeno, da se zamore od zunaj videti in kupcu ni treba noter iti. Turek sedi na tleh sredi bajte. Malokedaj vstane. Večjidel sedeč do blaga segne. Obiskal sem tudi turško kavano. Sedelo je več turčinov na nizkih klopih ob stenah noge na vskiž držeč in kavo srebajoč, se vé da črno kavo, nas Avstrijance pa so belo gledali. Turške hiše so vse z visokimi ploti obdane, da nikdo v dvorišče videti ne more, kjer se bule, to je turške žene, sprehajajo. Okna na hišah so z lesenimi križi preprežena. Okna se ne odpirajo na stran, ampak na vzgor. Ženske so rade odpirale okna in za našimi častniki gledale, na ulico pa pridejo tako zavite, da se jim druga ne vidi, kakor oči. Nosijo dolge košate blače, koje imajo ob gležjih zvezane.

Tisti dan je bilo veliko opraviti, ker drugi dan je se začele za nas vojska. Jaz sem dobil tisti dan nadzorništvo na naše straže. Bedeti smo morali celo noč. Na stražnici so zakurili vojaki z brunami neke podrte kočve velik ogenj. Sedel sem na eni strani brune, koja je na drugi strani gorela, in gledal mile zvezdice, ktere so tako prijazno miglale, ter pošiljal pozdrave skoz nje svojim ljubim doma. Proti edenajstj uri se pri-

vlečejo iz za bosanskih hribov črne temne megle, zakrijejo nam ljube zvezdice in postalo je tako temno, da druga nismo videli, kakor to, kar je ogenj razsvetil. Grmelo in bliskalo je strašno. Vihar nam je ogenj podpihaval, dež pa gasil. Kmalu smo bili drugokrat do vsake niti mokri. Pralo je celo noč, kakor da bi nas hotelo očistiti, da bi snažni in čisti v nesnažno Bosno šli. Konji so se bliska in groma prestrašili, da so kakor divji po taboru letali, Magyari pa kleli in jih lovili. V jutru 1. augusta se je zopet zvedrilo. Bil je prav lepi dan, samo cesta proti Gradačacu, kamor smo se napotili, bila je neusmlijeno slaba. V večih krajih je voda čez cesto tekla in ubogi pešci so si šolne zajemali, tudi konji so težko kopita iz blata vlačili. Bog pomaj pa vozačem, topli so kljusice, da je bilo strah gledati.

Posavina, to je ravnica med Savo in hribi pri Gradačacu, je velika in rodovita: koruza in pšenica sta lepo kazale, akoravno so njive slabo orane in delane gnojene pa nič. Rži ni bilo nič, ječmena malo, ovsa pa nekoliko več videti.

Tik ceste sta dva velika pašnika, vsak 3000—4000 oralov velik. Ondi se je vsakovrstne živadi paslo: konji, goveda, osli, koze, ovce, svinje, gosi itd. Psorv lečejo cele čede semtertje in mrhovino žrejo, ktere nihče ne pokoplje; tudi orli prihajajo in kedar jim mrhovine zmajunka, kradejo jagnjeta. — Mi smo pozno zvečer prišli v Gradačac, se ovčetine najedli in po tem težavnem potu sladko spali. Ob štirih zjutra nas je trobenta budila, da se pripravimo na pot. — Za zajutrak smo si malo čaja skuhali in ruma primešali. Ob petih smo uže na sedlih sedeli.

(Dalje prihodnjič.)

Smešničar 28. Pogostem se prigodi, da kak fant učiteljevo pitanje kaj trapasto zasukne. O tem se nam piše „od Drave“ sledeče: Učitelj: „Kdor popije na dan štiri litre piva in za 20 kr. žganja; koliko potroši ta za mesec dni?“ Učenec: „Če Vi na dan za 80 kr. piva in pol litra žganice popijete, ste za mesec dni zapravili svojih 30 srebrnjakov.“

Razne stvari.

(Vabilo.) K občnemu zboru Ormoške branilnice in posojilnice v nedeljo 17. jul. ob 3. popoldne v beležniške pisarni vabi predstojništvo. Dnevni red: 1) poročilo predsednikovo, račun in bilanca za l. 1880, 2) volitev pregledovalcev računov, 3) preiskava in odobravanje poslovnega poročila, razsodba o rabi čistega dobičkarja 4) predlog odborov, naj se čisti dobiček prišteje društvu venem premoženju, 5) razni predlogi.

(Javno zahvalo) izreka Fr. Podgoršek, župan v Ponkvi gospodu Fr. Kalanu v Trbovljah za pogorelecem v Vertečah darovana 2 fl. in g. A. S. v Bočni pri Gornjem gradu za poslanih 5 fl. Bog plati!

(*G. baron Goedel*), državni poslanec, je po „Slov. Gosp.“ daroval 100 fl. za po toči poškodovane srenje v slov. bistriškem okraji c. k. glavarstvu v Mariboru, ki nabira milodarov. Bog plati blagemu g. baronu Goedelnu!

(*Štirje centi smodnika vneli*) so se v smodnišnici v Bistrici nad Lembahom. Smodnišnico je razneslo. Sreča, da ni bilo človeka blizu.

(*Ogenj na Slemenu*) je uničil gospe Feldbaherjeve viničarijo in gospodarsko poslopje.

(*Toča*) sekala je v Slov. Bistriškem okraji 7. jul. zvečer. Zadete so srenje sv. Martin, Tinje, Venčesl, gornja Bistrica, Osel, Ritonjsko, Gabernik, Črešnovce, Hošnica, Šentovec, Spod. in Gornj. Polskava, Pragarsko, Kovačonlja.

(*Naglo umrl*) je krčmar Franc Anderluh pri sv. Štefanu v Šmarijskem okraji. Mož je imel navado mišnico jesti in se je tako zastrupil.

(*Žganja napil in obesil*) je se nepoznan mož v Radvanjskem gozdu na Pohorji; v suknjinem žepu je imel 97 kr. in steklenico, v katerej je še $\frac{1}{4}$ litra žganjice bilo.

(*V Peklu pri Poličanah*) je nemčurstvo zgubilo močno podporo, železniške postaje šef ali vodja in goreč soud „Schulvereina“ je službo zgubil, ker je po tujih denarjih prste spinjal. To so nam „kulturonosci“.

(*Ptujske rabuke po „Deutscher Verein“*) udeležili so se tudi mariborski gimnazijski profesorji Zelger, Heigl, in realke profesor Langer ter so „rasend Beifall geklatscht“ t. j. besno so ploskali ščuvarskim govornikom. O profesorjih spodnještajerskih bo sploh treba enkrat pritožiti se na merodajnem mestu; kajti slovenski ne znajo, ob enem pa jednakopravnosti Slovencev sagrizeno nasprotujejo.

(*Ptujski nadučitelj*) Jaka Ferk, dobil je od društva „Deutscher Verein“, ki je v preteklem mesecu v Ptuiju proti Slovincem rogovilil, 80 fl. srebrnjakov — „Ehrengabe“. Hajdinski Kocmut 50 fl.; Ormoški Ravšl in zavraški Tribnik 30 fl. Na zdravje!

(*Od sv. Jerneja pri Konjicah*) se nam poroča, da so ondi g. Mat. Juršeta zopet izvolili za župana, ker je v popolno zadovoljstvo do sedaj županil in zlasti pri reklamacijah ljudem rad pomagal.

(*Norljav nemčur*) kaže se nek Slavoljub Kautschitsch v Sevnici. V „Steir. Landbote“ daje naznaniti, da ima Kanadškega ovsna na prodaj. Če mu napišeš slovensko listnico, ti jo pošlje nazaj s pristavkom „Slovenische Adressen werden nicht angenommen“. Ali tudi nemško pisanim naročilom ne ustreza, če jih Slovenec pošlje ali če mu ime zapiše „Kaučič“. Ljudje vsled tega mislijo, da ovsna niti nima in se s ponodbami norčuje. Reč naznanimo kmetijski družbi štajerske, da ne tiska v „Landbote“ neizvršljivih ponudeb.

(*V Porečah na Koroškem*) štejejo letos veliko topličarjev do 2. jul. navrelo jih je 291. Toča je hudo poškodila Hodiše, Vetrinje in celovsko okolico.

(*O Pesnici*) se nam piše od Velike nedelje, da so ondi raki preminoli, kakor da bi jih kakšna kuga bila pobrala.

(*Iz Skomarjev*) nam poročajo, da je ondi toča 7. in 8. jul. prihrula in vse uničila, kar je bilo zelenega, tudi ceste so hudo poškodovane. Leta 1879 je ondi jednaka nesreča bila. Pomanjkanje bo veliko, pomoči od inod treba.

(*Toča*) zadela je 7. julija konjiški in slov. bistriški okraj, Ptujsko polje dalje pa še Borl, Zavrče, Turški vrh in Vinico na Hrvatskem.

(*Zblaznila*) je pridna gospodinja Jozefa Falež, posestnica v Hotinji vesi, 24. junija, ko so njej polje zavoljo dolžne dače zarubili. Sirota se je tega tako prestrašila, da so se nji možgani vneli. Sedaj je v norišnici.

(*Iz Dobrne*) se nam poroča, da so udje novozvoljenemu krajno-šolskemu совету sledeči gg.: pl. Leyritz, načelnik, Gajšek, namestnik, Agrež, Karba, J. Kok (nov), M. Kok, dr. Paltauf.

(*Zahvala.*) Slavni okrajni odbor v Šmarji je čebelarstvu v Celji za pospeševanje čebelarstva blagodušno podaril 10 forintov. Za ta dar se najtopleje zahvali Mat. Kresnik, načelnik, Iv. Gabršek, tajnik.

(*Zavoljo osepnice*) so morali v Podčetrtku s šolo 14 dni prenehati.

(*Toča*) je 7. jul. Buče deloma potolkla.

(*Ogenj*) je v Pamečah 4. jul. Petričev hlev uničil. Škoda je velika, ker je zgorela vsa krma, seno in detelja ter mnogo za kmetijstvo potrebnega orodja. Izvzemši eno tele je živina bila rešena. Mihael Račnik, ki je prvi ogenj zapazil, in vozove rešiti hotel, je nevarno opečen.

(*Slovenski romarji*) so došli domov, srečno in dovolj zdravi. Svečanosti so se jim dopale. Toda nevoljni so bili zato, ker so morali pogrešati pravega voditelja. Tudi zastran adrese ni bilo reda.

Loterijske številke:

V Trstu 9. julija 1881: 60, 76, 18, 2, 75.
V Linci „ „ 48, 47, 68, 84, 39.

Prihodnje srečkanje: 23. julija 1881.

3—3

Oznaniło.

Ces. kralj. okrajna sodnija v Slov. Gradci daje na znanje: dedičem Elizabete Pustinekove v gornjem Doliči se dovoli v Doliči nahajajoče se posestvo, imenovano Cveteršnikovo posestvo, cenjeno na 1953 fl. 38 kr. po javni dražbi prodati. Den za ovo prostovoljno licitacijo je odločen

25. julij 1881

predpoldnem ob 10. uri na posestvu samem v gornjem Doliči. Dostavi se, da se posestvo proda le po nastavljeni ceni ali više.

Cenilni zapisnik, dražbenski pogoji, ekstrakt iz gruntnih knjig je pri tukajšnji sodnji na ogled.

Ces. kralj. sodnija v Slov. Gradci dne 23. junija 1881.

Naznanilo.

Knjiga: „Spovednik in njegova služba“, potrjena in priporočena od tržaško-kopérskega škofa, se dobi pri pisatelji, č. g. Fr. Kosec, župnik v Truškah, pošta: Capodistria, — in tudi pri g. J. Leonu, knjigarji v Mariboru. Cena fl. 1.20.

Dobra služba na vinorejskej šoli v Mariboru.

Na štajerskej deželnej sadje- in vinorejskej šoli se ima s 1. avgustom 1881. sprejeti namestnik za adjunkta in učitelja v gospodarstvu, najprvle začasno do konca februarja 1882. Plače je 70 fl. na mesec, prosto stanovanje v zavodu in prosta kurjava. Stalno nameščen zamore biti še le početkom prihodnjega šolskega leta, t. j. 1. marca 1882. Prošniki slovenščine zmožni imajo prednost.

Dokazati mora prošnik, podučevalno zmožnost za kmetijske šole, praktično izurjenost v gospodarstvu, dosedanje izobraževanje in osobne razmere, to pa do 20. julija 1881.

Ravnateljstvo sadje- in vinorejske šole v Mariboru.

2—3

Prememba zastran špecerijske štacune.

Dozvoljujem si uljudno svojim p. n. znancem, prijateljem in vsemu p. n. občinstvu naznaniti, da svojo dosedanje štacuno na grajščinskem trgu (Burgplatz) 11. t. m. zaprem in zanaprej samo svojo drugo štacuno, na voglu Brandesovega grada nasproti slovenskej cerkvi, pridržim.

Štacuna je založena s vsem špecerijskim blagom, z barvami, semenom vsake sorte itd. ter jo bodem sam vodil.

Ob enem si dozvoljujem vse svoje dosedanje in nove prejemnike, posebno pa vse narodnjake, uljudno povabiti, da me naj mnogokrat s svojimi naročili obiščejo!

V Mariboru 7. julija 1881.

M. Berdajs,
trgovec.

2—3

Učenca

v svojo trgovsko štacuno z mešanim blagom vzame v **Strigovi** pri Ljutomeru

J. Petrič,
trgovec.

4—6

Marijaceljske kapljice za želodec,

nepresežno izvrstno zdravilo zoper vse
bolezni v želodci

in nepresežen zoper ne-
slast do jedi, slabi želo-
dec, smrdečo sapo, napih-
nenje, kisló podiranje,
ščipanje, katar v želodci,
zgago, da se ne nareja
pesek in pšeno in slez,
zoper zlatenico, gnjus in
bljuvanje, da glava ne
boli (če izvira bolečina iz
želodca), zoper krč v že-
lodci, preobloženje želod-
ca z jedjo ali pijačo, črve,
zoper bolezni na vranici, jetrah in zoper
zlate žilo.

**Jedna sklenica z navodilom, kako se
rabi, stane 35 kr.**

Prodava jih v Mariboru lekar g. Jož. Nos in
trgovec g. S. Lucardi.

Svaritev! Ker se v zadnjem času naš
izdelek posnemlja in ponareja, zato prosimo, naj se
kupi samo v zgoraj navedenih zalogah in pazi, naj
se osobito na ta znamenja: Prave Marijaceljske kap-
ljice za želodec morajo imeti v sklenico vtisnena
besede: *Echte Mariazeller Magentropfen* — Brady
& Dostal — Apotheker, sklenica mora biti zapeča-
tena z našim originalnim pečatom, na navodilu za
rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marija-
celjske matere božje, mora biti poleg te podobe utis-
neno sodnijsko spravljeno **varstveno zna-
menje** in zavoj mora biti zapečaten z našim **var-
stvenim znamenjem**. Izdelki podobnega ali
istega imena, ki nima jo teh znakov istinitosti, naj
se zavrzéjo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam
taki slučaji takoj naznani, da bodo sodnijski kaz-
novani izdelovalci in prodajalci.

**Glavna zaloga v lekarni „zum Schutz-
engel“, C. Brady, Kremsier.**

Sivi mavec za gnoj

(blauen Dünger-Feldgyps)

na **debelo** in na **drobno** po naj-
nižji ceni, prodaja

v Celji **F. Kapus.**

4—5